

ภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ

นอกจากภูมิปัญญาด้านการใช้ภาษา และภูมิปัญญาด้านการสอนแล้วยังมีภูมิปัญญา
ด้านอื่น ๆ ที่ปรากฏในบทเกี่ยวจ้ออีกหลายด้านที่น่าสนใจ คือ ภูมิปัญญาด้านความเชื่อ ภูมิ
ปัญญาด้านการสร้างอารมณ์ขัน และภูมิปัญญาด้านการเชื่อมความ ภูมิปัญญาทั้ง 3 ด้านดัง
กล่าว จำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

1. ภูมิปัญญาด้านความเชื่อ

ความเชื่อ คือ การยอมรับว่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดมีอยู่จริง เป็นจริง ความเชื่อที่ปรากฏในบท
เกี่ยวจ้อจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ และความเชื่อในหลัก
ธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา ดังนี้

1.1 ความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ

ความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติคือ การยอมรับว่าสิ่งเหนือธรรมชาติมีจริง ความเชื่อใน
สิ่งเหนือธรรมชาติที่ปรากฏในบทเกี่ยวจ้อคือความเชื่อในวิญญาณ และเทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์
รวมทั้งอำนาจของโชคชะตา เช่น

“เรารักชาติศาสนาภักดิ์รัยชาตินั้น

ขออำนาจศักดิ์สิทธิ์ฤทธิไกร

“อันสัจจะความจริงผมขออ้าง

ถึงตัวตายความจริงไม่ทิ้งที่

คือพันท้ายนรสิงห์ผู้เสียดัง

ยังเตือนใจไทยทุกวันอันจำรูญ

มิเคยพรั่นหวั่นหวาดกับชาติไหน

ให้ชาติไทยยืนอยู่คู่ฟ้าดิน”

(ฉิ่ง อรมต)

ให้นายนางเห็นประจักษ์เป็นสักขี

ประวัติมีเมืองไทยยังไพบูลย์

ติดประวัติอยู่ไฉยยังไม่สูญ

เกือก่อกุลเกียรติก็องแหลมทองนาน

- สละชีพไว้ชื่อ โดยชื่อสัตย์
ชรอยเทพเทวีญคลบันดาล
มีประวัติของชาติเป็นมาตรฐาน
ให้ชื่อท่านเด่นอยู่คู่ฟ้าดิน”
(ฉันทน์ อรมุด)
- “คารารายคล้ายเทพเสชาเขียน
วถวนเวียนกนกกลายมากหลายสิบ”
(ประทุม เสียงชาย)
- “ใครประดับจับประดิษฐ์คิดแปลกใจ
ล้วนแต่ศิลปะเทวสถาน
เทพองค์ใดเอาคารามาเรียงราย
ความนับล้านหลากสิมีมากหลาย”
(ประทุม เสียงชาย)
- “ใสสูงส่งอยู่ในคงคินแดนปราชญ์
เรื่องที่ชั่วให้หายลงได้แผ่นดิน
ผู้ฉลาดเฉลียวเลิศประเสริฐศิลป์
ให้ศิลปินรู้ซึ่งถึงอินทร์พรหม”
(แปลก มนตรี)
- “สิทธิเสรีมีทุกถนนวิถี
ทุกชีวิตผิวกันตามครรลอง
นอกจากมีหรือจนสุขหม่นหมอง
ชะตาของคนเราไม่เท่ากัน”
(ฉันทน์ อรมุด)
- “เหยียดหยามชาติศาสน์กษัตริย์จัดเป็นพาล
จะแหดกลาญเทพสาปแข่งทุกแห่งหน”
(แปลก มนตรี)
- “ริมสายน้ำสำป้าค่าลงแล้ว
เพียงชอทรงองค์อินทร์พิณคนชรรพ์
วิเวกว่าวังเวงดังเพลงสวรรค์
มากล่อมขวัญชาวสำป้ายามค่ำคืน”
(ฉันทน์ อรมุด)
- “ชีวิตคนจนมีผู้ตีโพร
อาศัยโชคแต่ละคนคลบันดาล
บ้างยากไร้บ้างมั่งมีที่มาตรฐาน
ให้เบิกบานหรือเศร้าโศกโชคชะตา”
(กัณฑ์ ทองหล่อ)
- “หนึ่งตะลุงเรากวามุ่งในแนวศิลป์
บรมครูผู้เป็นบูรพาจารย์
ทั้งให้สิ้นเรื่องสกปรกตลกหาญ
ทิพย์วิญญูญาณท่านจะได้สบายใจ”
(ฉันทน์ อรมุด)

“สิ่งจะกิริยั้งวะกาลี

เคชะคุณบุญฤทธิ์พิชิตมาร

องค์อินทร์พรหมมัยยักษ์อันศักดิ์สิทธิ์

ช่วยคุ้มกันจัญไรไทยทุกคน

ขอคำริตั้งสัจจอธิษฐาน

อีกเทพท่านเทวัญในชั้นบน

ผู้ทรงฤทธิ์เรืองแรงทุกแห่งหน

ทั่วมณฑลแหลมทองของคนไทย”

(ฉันทน์ อรมุต)

“เทพทุกองค์ผู้ทรงคุณบุญฤทธิ์

เมื่อสิ้นเคราะห์เพราะบุญเข้าจุนเจิม

พร้อมศักดิ์สิทธิ์ทุกองค์โปรดส่งเสริม

แล้วไทยเริ่มไชโยมโหฬาร”

(ฉันทน์ อรมุต)

ยังมีความเชื่อเรื่องวิญญาณ ซึ่งมีส่วนปลีกย่อยแตกต่างออกไปจากที่กล่าวมาแล้วข้าง
คือ เชื่อว่าวิญญาณจะล่องลอยอยู่ในหมู่ดาว ทุกคืนจะมีวิญญาณเหล่านี้จุดจากสวรรค์มาอุบัติใน
โลกมนุษย์ ซึ่งหากมีคนทักจะทำให้เข้าห้องผิดไป ดังปรากฏในบทเกี่ยวกับจ้าว

“กับพวกหนึ่งดำน่านว่าวิญญาณทิพย์

จะเวียนวนปนอยู่ในหมู่ดาว

แม้ผู้ใดใคร ทักมักผิดห้อง

คำคนก่อนหลอนเราเล่นหรือจะเป็นตำรา

เราเกิดหลังฟังเขาหลอกบอกว่าบาป

โบราณว่าฟ้าคนองก็ต้องฟัง

ทุกราศรีต้องมีวิญญาณทิพย์

แต่เรื่องอะไรเราจะสนใจกับวิญญาณ

ที่ลอลิบแรมร้างอยู่กลางหา

ก่อนจะเข้าสู่ห้องของมารดา

เหมือนหนึ่งต้องเสียงสาปบาปหนักหนา

เราเกิดมาท่านผู้เฒ่าเล่าให้ฟัง

เขาจะปราบพวกปากบอนแสร้งสอนสั่ง

คอยระวังเหตุสังเกตุการณ์

เที่ยวลอลิบร่วงฟ้าปาฎิหารีย์

จงคุณิทานหนึ่งตะลึงกันให้รุ่งเรือง”

(ฉันทน์ อรมุต)

1.2 ความเชื่อในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา

ความเชื่อในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา คือ การยอมรับว่าหลักธรรมนั้น
เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งมีลักษณะเป็นสัจธรรม และจริยธรรม คือ เป็นความจริง
และสิ่งดีงามอันประเสริฐตลอดกาล ผู้รู้และปฏิบัติตามย่อมได้รับผลจริง ประสบความสุข
ความเจริญจริง

ความเชื่อในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในบทเกี่ยวกับจ้าว จำแนกได้
ดังนี้

1.2.1 ความกตัญญูต่าวาทิเป็นเครื่องหมายของคนดี เช่น

“กตัญญูต่าวาทิแสนดีเลิศ
เป็นเครื่องเชิดชูสง่าเป็นราศี
เป็นรากแก้วขวัญคนของคนดี
ทำเช่นนี้ไม่ผิดอย่าปิดบัง”
(ฉันทน์ อรมุค)

1.2.2 ความสามัคคีก่อให้เกิดความสุข เช่น

“ศาสนาสัมพันธ์กันเกิดทาน
เหมือนเกิดมารดาเคียวกล้องเกลียวกัน
อยู่ในแผ่นดินไทยไม่ร่วมก่อ
แตกติดต่อพงศ์เผ่าเป็นเหล่าหลั่น
พระมหากษัตริย์ชาติศาสนาสถาบัน
ไม่แยกกันมั่นคงจงเจริญ”
(กั้น ทองหล่อ)

1.2.3 ความเมตตาเป็นธรรมอันวิเศษ เช่น

“ไทยจีนจามพราหมณ์นี้โกรศร้างแยก
อย่าแบ่งแยกร่วมรักกันฉันพี่น้องพี่
ยึดแนวทางสร้างสันติวิธี
ชาวโลกมีมนต์วิเศษเมตตาธรรม”
(พ่วง บุชรารัตน์)

1.2.4 บัณฑิตจะไม่ประมาทในการทำความดี เช่น

“วันหนึ่งหนึ่งพึงทำอะไรบ้าง
ในเรื่องสร้างหลักฐานการศึกษา
ทั้งคุณงามความดีมีเมตตา
จงเสาะหาสร้างสมนิมิติน”
(แปลก มนตรี)

1.2.5 บัณฑิตย่อมรู้จักคิดพิจารณา เช่น

“อันยศศรีมีศักดิ์นักศึกษา
ชั้นปัญญาชนอยู่คงรู้เห็น
ทางที่ดีชั่วทั่วไปอะไรเป็น
สิ่งที่เด่นหรือที่ดับยอมรับรู้”
(ฉวี ทิพย์วารี)

1.2.6 บัณฑิตย่อมรู้จักตน เตือนตน เช่น

“เราเกิดมาเป็นคนคนไหนหัว
อย่าทำตัวเยี่ยงสัตว์เดรัจฉาน”
(รุ่งฟ้า แสงทอง)

“อันธรรมะคืออริผู้ตีหน้าตีตน
เกิดเป็นคนควรสรรเสริญแต่ทางดี”
(กั้น ทองหล่อ)

1.2.7 อธิปไตย 4 ทำให้เกิดความสำเร็จ เช่น

“ธรรมทั้งสี่ที่ศักดิ์สิทธิ์หรืออธิปไตย
ถ้ายึดได้เป็นหลักจักช่วยดัน
มีอำนาจผูกมัดจูงจักรหัน
ให้ผู้นั้นเสร็จสมอารมณ์ปอง”
(ช่วง อินทสระ)

1.2.8 บัณฑิตย่อมมีสัจจะ เช่น

“ชาติบัณฑิตคิดดีจะมีจน
คำของคนรักษาคำเป็นสำคัญ”
(แปลก มนตรี)

1.2.9 สรรพสิ่งล้วนเป็นอนิจจัง เช่น

“อันรูปสังขารของไม้เหียง
จะหลีกเลียงวิญญูสังขาราสุดฝ่าฝืน”
(กั้น ทองหล่อ)

“อันสังขารการเกิดแก่แน่นอนอนันต์
วิญญูจักรความจริงทุกสิ่งสรรพ”
(แปลก มนตรี)

“เมื่อกลืนบานก้านกัณฑ์แมลงก็กัด
ถูกสมพัดกิ่งหักนารักหวัง
สิ่งเหล่านี้ไม่จริงเรื่องทั้งปวง
ต้องโรยร่วงเกลื่อนกลาดลงคาชดิน”
(กั้น อรมุด)

1.2.10 พระรัตนตรัยเป็นสรณะอันอุดม เช่น

“ว่าพุทธัสสะบุชาเป็นปฐม
เอกอุคมอมตะสามประการ”
ธัมมัสสะสังฆัสสะบุชาชม
(ลิว กิพย์วารี)

1.2.11 เบญจศีลเป็นสิ่งที่ควรเว้น เช่น

“ศีลข้อหนึ่งปาณาไม่ฆ่าสัตว์ อินทรีย์สังขยาของเขาย่าเอามา อันลูกเมียของเขารออย่าคิด เมียของเขาเอาไม่ได้เราย่าหมายโยเย ข้อสุราพระท่านห้ามขามันเมา	อธินนาว่าไว้ชัดตัดปัญหา ข้อที่สามพระสอนว่าละกาเม อย่าทำจิตคิดแต่ได้จะไขว้เขว การใช้เล่ห์พิศข้อมุสาวาหลอกหลวง ชีวิตเราผิดพลาดลงจงรักห่วง” (กัณ ทองหล่อ)
---	---

1.2.12 ไม่ควรคบพาล ควรคบบัณฑิต เช่น

“ควรจดจำตามคำคนโบราณ กับบัณฑิตคิดคบพบลาภผล	คบคนพาลพาลจะพาไปหาเดว “ไม่นำคนตกคตมลงหลุมเหว” (กัณ ทองหล่อ)
---	---

1.2.13 ความมีอายุ วรรณะ สุขะ พละ เป็นพรอันประเสริฐ เช่น

“บุญร่วมจิตมิตรร่วมจุดพุทธศาสน์ จัดตาโรธัมมภาวะหันดี	นับโอรสคำสอนรับพรสี่ ให้ท่านมีอายุวรรณะสุขะพลั่ง” (เอื้อ ทิพย์วารี)
---	---

1.2.14 หิริโอตตปเปะ (ความละอายบาป ความเกรงกลัวบาป) เป็นธรรมค้ำครองโลก

เช่น

“ขาดเมตตาหิริโอตตปเปะด้วย ละโมภช่วยกาลิจึงยิ่งใหญ่” (เสริมศิลป์ ศ. กัณ ทองหล่อ)

1.2.15 ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา, การเว้นชั่ว การทำความดี การทำจิตให้บริสุทธิ์)
เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา เช่น

“สัพพปาปัสสะอะกะระณัง สัจจิตตะปริโยทะสุภายิต	กุศลสังกัสสุปปสัมปทา เป็นหัวใจของพระศาสนา” (กัณ ทองหล่อ)
---	--

1.2.16 การศึกษาคือความเจริญงอกงาม เช่น

“บ้านเมืองใดไพศาลการศึกษา
ย่อมหรูหราขึ้นมากเป็นรากฐาน
ราษฎรจรัสรัฐเจริญขึ้นเกินการ
ก็บันดาลสุขใสวงศ์ใหญ่ล้น”
(ฉันทน์ อรมต)

1.2.17 การกระทำกรรมใดไว้ย่อมได้รับผลกรรมนั้น เช่น

“จงเชื่อกรรมทำมาแต่อดีต
ลิขิตชีวิตทางชีวิตเป็นปริศนา”
(กั้น ทองหล่อ)

1.2.18 พระธรรมเป็นสิ่งที่เลิศในโลก เช่น

“เป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา
ก็นับว่าชาติเกิดเลิศเหลือหลาย
สิ้นสวยด้วยแววพราวแพรวพราย
สวยยังไม่เท่าสีย้อมจีวร
รสอะไรในโลกนี้ที่ใสสด
ไม่เหมือนรสของพระธรรมคำพระสอน
เสียงอื่นใดที่ไฉ่คังหังคินคอน
ไม่ถาวรเหมือนเสียงธรรมล้ำโลกา
แสงอะไรใสสว่างกลางทวีป
ไม่เทียบประทีปปัญญารธรรมล้ำโลกา
เหลือประมาณการประเมินเกินราคา
เอนกก่อนนั้นคุณบุญบารมี”
(แปลก มนตรี)

1.2.19 นิพพานเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา เช่น

“อันบุญญาบารมีชื่อไม่ได้
ต้องชวนชายสมสร้างทางกุศล
ให้บุญพาสาวาสานำคำจุนคน
บรรลุผลล่วงลับเข้านิพพาน”
(กั้น ทองหล่อ)

“อันรูปร่างสังขารของไม่เที่ยง
จะหลีกเลี้ยงวิฎฐสังขาราสุดฝ่าฝืน
อันเกิดแก่เจ็บตายไม่กลับคืน
เรายังขึ้นทำชั่วจะมัวเมา
เสียทีที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์
ผลที่สุดต้องหิวโซช้าโง่เขลา
จงยึดเอาพระนิพพานสำราญรมย์”
(กั้น ทองหล่อ)

2. ภูมิปัญญาด้านการสร้างอารมณ์ขัน

การสร้างอารมณ์ขันในบทเกี่ยวจ้อใช้กลวิธี ใช้คำ 2 แฉ่ 2 มุม มุมหนึ่งตีความตรงตัว อีกมุมหนึ่งมีความหมาย ไปในทางเพศ

การสร้างอารมณ์ขันโดยกลวิธีใช้คำ 2 แฉ่ 2 มุม เช่น

“นกเขาคู่คู่ขันกระชั้นเสียง	ฟังสำเนียงเคียงสำนวนเสียงหวานหวาน
พอได้ยินเสียงนกพิทิตมันพิศดาร	เป็นคำขานของวิหคแม่นางนกพิทิต
นกพิทิตมันต้องมีทั้งเมียและผู้	เฝ้าเคียงคูมิได้ห่างกับแม่นางปักขิม
พี่ชื่นจิตเฝ้าชมชนิดนางพิทิต	ยามดึกบ้านฉะนี้สักก็ทีละพิทิต
ฟังเสียงนกเหมือนในหัวอกพี่เป็นมาย	มิได้กำกอดเกยเซยสนิท
เมื่อยามดึกก็กลิ้งถึงนางนกพิทิต	มาให้พี่ชื่นจิตเถิดพิทิตพิทิต”

(ประไพ ส. หนองน้อย)

“สรรพสัตว์มากมายหลายประเภท	สัตว์วิเศษคือมนุษย์รู้สุดสิ้น
หายาคีมีกำลังดั่งคชินทร์	จะขุดดินสี่ไฟไปทั้งวัน
รวมเรียวแรงแข็งขันวันยังค่ำ	อาทิตย์อำหุคุณนอนพักผ่อนผัน
ตูกไม่ทันหลับกลับคิดกิจสำคัญ	หวังรวยทันเพื่อนบ้านจึงทำงานกลางคืน
คนทำกล้านักกลัวมัวไม่ได้	ถึงเก็บไข้อยู่มั่งก็ยังขึ้น
ทำกลางวันขันค่ำแล้วมาทำกลางคืน	กลางดึกคืนทนเหนื่อยทำเรื่อยไป
เมียก็ไม่นิทราตั้งหน้าชวย	พร้อมใจด้วยสองคนเหงื่อหล่นไหล
ที่ต้องการงานงามยอมตามไฟ	คนอาศัยมานอนบ้านกิจการยังทำ
สัตว์กาไก่หงส์ห่านทำงานไม่ได้	มนุษย์นี้ร้ายทำการคึกคักแล้วจำ
สร้างเบาะหมอนมุ้งมานทำงานประจำ	เครื่องมือทำพลเมืองเราเพียงฟู
เด็กเด็กเหยเจ้าจนนอนแต่หัวค่ำ	อย่างที่ยิวร่ำเหี่ยวร้องให้ก้องหู
คุณพ่อแม่แก่กล้าเ็นเอ็นดู	ทำหัดบুদ্ধักพักเด็กเหยค้อยลักมอง
เห็นอะไรอย่าทกรักพ่อแม่	ถ้าเราแลเขาเห็นเตียวหลังจะเป็นหนอง
ทำนอนกรนอออาหนวยตามอง	ล่อยบอกน้องน้อยใหญ่ก่อนไปโรงเรียน
พบครูหญิงหญิงหวงวิ่งไปค้ำับ	ว่าครูรับครูชาครูอย่าเขียน
ถ้าเป็นครูสาวสาวเล่าให้เนียน	ถ้าครูเขียนครูว่าน้ำรับรอง”

(ฉิ้น อรมต)

3. ภูมิปัญญาด้านการเชื่อมความ

การเชื่อมความ คือ การนำความคิดหรือเนื้อความหลาย ๆ อย่างมาต่อเชื่อมกัน ทำให้เกิดเรื่องราว เกิดวรรณกรรมขึ้น การเชื่อมความและความสามารถเชื่อมความให้ประสานสัมพันธ์กันอย่างมีเอกภาพ จึงเป็นองค์ประกอบและเป็นภูมิปัญญาที่สำคัญยิ่ง ต่อการสร้างสรรคัวรรณกรรม

การเชื่อมความที่ปรากฏในบทกวีจอกจำแนกได้ 3 ลักษณะสัมพันธ์กัน คือ

3.1 เชื่อมความโดยยกวิสัยหรือธรรมดาโลกมาอ้าง แล้วสรุปปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นเช่นนั้น ปรากฏในบทกวีจอกหลายบท เช่น

“ยูงปักขีมีแหวทิวหงาง	สงวนร่างสงวนศักดิ์รักทางหัว
สัญชาติหงส์จะต้องลงเล่นสระบัว	ไม่พาตัวลงตบจนพิษภัย
เป็นมนุษย์สุดที่รู้ดีชั่ว	ไม่พาตัวลงหม่นลมเหลวไหล
ไม่สำเอนทางเพศเอดส์ห่างไกล	หัวเมืองไทยเอดส์มากมีทวิคุณ”

(แปลก มนตรี)

“วิสัยเลือกรักป่าปลารักน้ำ	ราชสีห์รักลำไม่ทำเฉย
หญ้ากับวัวเขายังก็กต้องเงย	ตัดหนาเซยตัดหาอย่าทรนง
บ่าวกับสาวเข้าใกล้เขาไม่เชื่อ	เหมือนอย่างเนื้อกับพยัคฆ์มักประสงค์
เพราะธรรมชาติเสกสรรค์ไว้มั่นคง	ไม่สิ้นหลงสั้นโลกตะโอบเมา”

(ฉันทน์ อรุณ)

“บุปผาผกกลีบกำบานกระจาย	บ้างร่วงรายหล่นไปรอยโรยละออง
แมตงภู่มู่พวกภมรมาค	ไม่เคลื่อนคลาดคดคลั่งเกล้าเป็นเจ้าของ
พอกลิบร่วงโรยราไม่น่ามอง	เข้าทำนองคำโบราณท่านเปรียบปราย
ว่าดอกไม้สวยสดเมื่อหมดกลีบ	ก็จะสิ้นภุมรามาโอบฉาย
หญิงเสียตัวมัวมีราศีกาย	ชายไม่หมายชูปเสียงเคียงประคอง”

(ฉันทน์ อรุณ)

“หลงอะไรในมนุษย์ที่สุดหลง	หลงรูปทรงสาวสวยด้วยสงสัย
ถ้าหลงเมียตีแม่ที่นั่นแน่ใจ	มักห่างไกลแม่พ่อก่อเกิดกาย
หลงสมบัติพัสดานมีการปลื้ม	มักหลงลืมพี่น้องต้องแค้นหน่าย

แย่งสมบัติฟ้องร้องต้องวันวาย
 หลงลัทธิต่างชาติลึกลับศาสนา
 หลงติดยาตาหันสิ่งบันทอน

ถ้าหลงกายลึ้มแก่นั้นแน่นอน
 ลึ้มพุทธราวจะนั่งคำสั่งสอน
 ลึ้มสังวรทุกอย่างทางที่ดี”
 (แปลก มนตรี)

3.2 เชื่อมความโดยยกวิสัยหรือธรรมดาโลกมาอ้าง แล้วสรุปปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นว่า
 เป็นตรงข้าม ปรากฏในบทเกี่ยวจอหลายบท เช่น

“สามฤดูราศียังมีกลับ
 อาทิตย์ลับเที่ยงเย็นเช้าเห็นพลัน

ฟ้ายับผันอยู่ยังรู้ผัน
 ความรักฉันดับสลายไม่คลายคืน”
 (ฉันทน์ อรรถ)

“ดาวกันซึ่งตั้งช่วงสี่ดวงแจ้ว
 ธรรมชาติประหลาดล้ำเกินคำชม
 ละเอียคอ่อนซ้อยชดงดงามแฉะ
 เช่นดาวน้อยลอยฟ้านภาพาน
 ไม่หันเหียนเปลี่ยนผันคืนวันล่วง
 มนุษย์ดับลับหายกันหลายคราว

เป็นเกร็ดแก้วฝังแนมแซมผสม
 ให้เหมาะสมวิจิตรพิสดาร
 มนุษย์แปรเติมต่อกี่ไม่ผ่าน
 นานเท่านั้นยังแจ่มแสงดวงดาว
 ยังไม่ร่วงจากฟ้าเวหาหาว
 แต่ดวงดาวยังเด่นอยู่เช่นเดิม”
 (ประทุม เสียงชาย)

“คิดถึงคู่อ่อนนอนนุ่มแนบ
 มาอยู่เดียวเปลี่ยวเปล่าเศร้าทรวงตรอม
 หลงคัมहाดาหันมีวันเห็น

ไม่ได้นอนอ่อนแอบแนบนอน
 ขาดคู่ก่ล้อมอยู่ใกล้ไม่บายใจ
 อยาหลงเป็นสิงห์อมควันนั้นไม่ไหว”
 (แปลก มนตรี)

“หลงทิศทางกลางป่าไม่ซ้ำหลบ
 หลงสตรีมีเสน่ห์เล่ห์กลการ
 เจริญงานวิชาไม่ถาวร
 อย่าหลงลองของคิดคิดทะนง

คงหาพบทางเก่าที่เราผ่าน
 มิเห็นนานมนตรีคลายทำลาถลง
 ล้อหลอกหลอบเขื่อนพ่ายแล้วคลายเพลง
 ล้าสูญพวงหลงคิดคิดจนตาย”
 (แปลก มนตรี)

“เมื่อยามค่ำน้ำค้างลงพร่างพรอม
ลมพัดผ่านหนาวหวนคิดมาติดตึก
ถ้านิ่งหน้าจะไม่หายหนาวเศร้าใจจ้ะ
นั่งคิดน้องต้องนึกไม่คิดมาก
คิดถึงจริงยิ่งวันใดไม่ได้เจอ
วิสัยชายหมายหลงตรงหญิงหนึ่ง
อย่าประสงฆ์หลงผิดเสพติดศยา

ที่ไ้ร่่มเงาไม้ได้แบ่งบัง
จงณิกนึ่งแนบเนื้อเพื่อนายหนึ่ง
จิตกว้างก็ขงพะวงด้วยหลงเรอ
อิ่งฮามยากพียงหลงอนงค์เสมอ
นอนละเมอเพื่อฝันร่ำพันนา
วิสัยผึ่งก็หลงพงบุปผา
มันจะพาให้ฉิบหายหลายประการ”
(แปลก มนตรี)

บุญคู่บาปหยามมืออยู่คู่สะเอียด
พระอาทิตย์สถิตอยู่คู่กลางวัน
เท็งคู่จริงหญิงคู่ชายทนายคู่รัก
ผัวคู่เมียเคลือบคลอเคล้าฝ้าซมซิ่น
อย่าสาสอนทางเพศเชื้อเอดส์ร้าย
เมื่อมีกรรมนั้นคิดบุตรสุดพะวง

“โลกเรานี้มืออยู่ของคู่กัน
รักคู่เกลียดคนรักอยู่คู่สวรรค์
ส่วนพระจันทร์นั้นอยู่คู่กลางคืน
สิ่งไหนจักขาดคู่มักคู่ฝืน
อย่าเป็นอื่นรักกันไว้ให้มั่นคง
ถล่่ากายเห็นแก่ตัวเมียบัวผวง
ก็ตกลงเศร้าเสียใจไปจนตาย”
(แปลก มนตรี)

“อาทิตย์วักตกว่าดับดับเหลือยมเขา
สิ้นแสงโสมโลมราตรีไม่ลีลา
ล้วนหลากสีนีออนสะท้อนแสง
นำเอ็นดูหมุ่มแมลงแหล่งทำสาย
เรามนุษย์เกิดมาในหล้าโลก
แสนประเสริฐเลิศวิซวกว่าสัตว์ใด
รู้สิ่งที่ดีชั่วของมิ้วเมา
อนุชนของชาติสามารถมอง

เอเชียเรามีคิดทุกทิศา
แต่ไฟฟ้าแสงสว่างกระจ่างฉาย
มวลแมลงหลงสีมีมุ่งหมาย
ต้องมาตายด้วยเพลิงเพราะเพลิงไฟ
ย่อมมีทุกข์สุข โศกคามวิสัย
มีจิตใจสำนึกครีตริกตรอง
ไม่นำเอาของผิดมาติดศมอง
ไม่หลงหลงเหมือนแมงเม่าเข้ากองไฟ”
(แปลก มนตรี)

ร.ร. เชื่อมความโดยการเปรียบเทียบ คือ เปรียบของสิ่งหนึ่งว่าแตกต่างกับอีกสิ่งหนึ่ง
ทั้ง ๆ ที่มีลักษณะร่วมกัน เช่น

“ประเทศไทยมีธรรมนำประเทือง	ชาติรุ่งเรืองวัฒนธรรมประจำไทย
ประเพณีดีงามความประณีต	รอยจารีตจรรโลงไว้หลายสมัย
เพราะเรามีศีลธรรมประจำใจ	ไม่หลงไหลของนอกมาหลอกเรา
ประเพณีแฟชันตะวันตก	สิ่งสกปรกเลวทรามอย่าตามเขา
การฟรีเซ็กส์เล็กใจอย่าใจเบา	จะนำเอาเอสดีคิดเป็นพิษภัย”
	(แปลก มนตรี)

